

VERGANE GLORIE.

Vrachtauto, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL., LWB, GMC, alle typen.

Deel 2.

P. Smits

De Koninklijke Landmacht en de GMC.

Binnen het voertuigbestand van de Koninklijke Landmacht was een groot aantal GMC CCKW 353 in een verscheidenheid aan uitvoeringen, opgenomen. Een deel daarvan was afkomstig uit de Amerikaanse Legerdump in het Franse Bayeux. Een contingent militaire chauffeurs is gedurende een langere periode druk doende geweest de wielvoertuigen vanuit Frankrijk naar Nederland over te brengen. Niet elk type wielvoertuig uit de GMC-CCKW serie kwam in aanmerking om door de Landmacht te worden overgenomen. Na aankomst in Amersfoort werd elk wielvoertuig aan een nauwkeurige inspectie onderworpen. De goedgekeurde wielvoertuigen werden opgenomen in het voertuigbestand van de KL. Afgekeurde wielvoertuigen werden doorverkocht aan de civiele sector. Naast de overname van dit Amerikaanse materieel werden ook Engelse en Canadese legermaterialen overgenomen van de Britse en Canadese legerdumps in Nederland.

Afb. 5: Vrachtauto, Tank, Benzine, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, Open cabine, z/lier. [Foto Museum Regimentsverzameling Technische Troepen]

Op een later tijdstip zijn ook nog GMC's aan het bestand wielvoertuigen toegevoegd. Deze zijn in bruikleen verkregen via het Mutual Defense Aid Program [MDAP]. Pas in de tweede helft van de jaren tachtig verdween de laatste GMC vrachtauto uit het voertuigbestand van de Koninklijke Landmacht. Tot dat moment maakte de GMC CCKW nog deel uit van het voertuigenpark welke, in hoofdzaak waren ingedeeld bij de mobilisabele eenheden. Zowel de mobilisabele Technische Dienst Herstelcompagnieën als de Transport- en Geniecompagnieën telde namelijk nog een groot aantal GMC CCKW 353 wielvoertuigen in het voertuigenbestand.

Bij de Koninklijke Landmacht waren de volgende uitvoeringen van de GMC CCKW 353 opgenomen in het voertuigbestand:

- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, m/gesloten cabine en banjo-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/gesloten cabine en banjo-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, m/gesloten cabine en split-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/gesloten cabine en split-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/open cabine en banjo-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, m/open cabine en banjo-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/open cabine en split-as.
- Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, m/open cabine en split-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, eenzijdig, m/gesloten cabine en split-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, eenzijdig, m/gesloten cabine en split-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, eenzijdig, m/gesloten cabine en banjo-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, eenzijdig, m/gesloten cabine en banjo-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, eenzijdig, m/open cabine en banjo-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, eenzijdig, m/open cabine en banjo-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, eenzijdig, m/open cabine en split-as.
- Auto, kip: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, m/lier, eenzijdig, m/open cabine en split-as.
- Vrachtauto, tank: benzine, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, 750 gallons, m/split-as.
- Vrachtauto, tank: water, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, 2700 liter, m/banjo-as.
- Vrachtauto, tank: water, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, 700 gallons, m/banjo-as.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), herstelling elektrische apparatuur, M18A1/A2.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), herstelling vuurleidingsapparatuur, M23.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), instrumentherstelling, type A, M10A1.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), bankwerkerij, type A, M16A1.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), bankwerkerij, type A, M16A2.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), herstelling verbindingsmiddelen, M30.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), herstelling verbindingsmiddelen, M31.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), herstelling draagbare wapenen, M7A1.
- Auto, werkplaats: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), geschutsherstelling, M9A1.
- Auto, vracht: M535, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, [GMC], m/gesloten opbouw, m/open cabine en banjo-as.
- Auto, vracht: M535, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, [GMC], m/gesloten opbouw, m/open cabine en split-as.
- Auto, vracht: M535, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, [GMC], m/gesloten opbouw, m/gesloten cabine en banjo-as.
- Auto, vracht: M535, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, [GMC], m/gesloten opbouw, m/gesloten cabine en split-as.
- Auto, vracht: M535, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, [GMC], m/gesloten opbouw, m/gesloten cabine en banjo-as, v/rijdend tandheelkundig laboratorium.
- Auto, vracht: 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB (164 inch), m/monorail en takel, v/gasdienst.
- Compressor, lucht: benzinemotoraandrijving, 105 cfm, op Vrachtauto, cpl
- Compressor, lucht: benzinemotoraandrijving, 210 cfm, op Vrachtauto, cpl

Werkplaatsuitrusting, v/elektrische herstellingen, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/elektrische herstellingen (fabr. Stokvis), op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/elektrische herstellingen (fabr. Matra), op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/lichte herstellingen (Am. uitvoering), op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/lichte herstellingen (fabr. Stokvis), op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/lichte herstellingen (fabr. Matra), op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: v/bankwerkerij, zwaar, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/bankwerkerij, zwaar, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: v/mechanisch en pneumatisch gereedschap, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/herstelling mechanisch en pneumatisch gereedschap, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: v/algemene zware herstelling, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Werkplaatsuitrusting: genie, v/revisie en zware herstelling van algemene aard, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Boorinstallatie, grond-, op slede gemonteerd, benzinemotoraandrijving, op Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6.
 Auto, vracht: GMC, 2 1/2 ton, 6x6, Amfibievracht, DUKW 353.
 Vrachtauto, langhout: bolster, 2 1/2 ton, 6x6, EL, bandenmaat 11.00-18, m/opgebouwd draaistel, wielbasis 164 inch, m/liër.

Bij de beschrijving van de afzonderlijke modellen laten we buiten beschouwing of het wielvoertuig is uitgerust met de open of gesloten cabine, met of zonder lierinstallatie en met banjo- of split-as. Zou dit wel worden meegenomen dan zijn er van de Vrachtwagen, open laadbak alleen al acht basisversies te onderscheiden en te beschrijven.

Afb. 6: Vrachtauto, Kip, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, open cabine, m/Liër. [Foto Internet]

Vrachtauto, open laadbak, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen. [KZ-00-01 t/m KZ-01-27 en KZ-01-48 t/m KZ-12-27].
 Het bestand van vrachtwagen met open laadbak bij de organisatie van de Koninklijk Landmacht omvat 989 GMC vrachtwagen van het type CCKW 353. Bij de eigen massa variërend van 4.695 tot 5.017 kilogram was in het terrein een maximum belading toegestaan van 2.449 kilogram. Op de verharde weg kon de maximum belading oplopen tot 4.536 kilogram. De laadbak kan met een canvas huif worden afgedekt. [Opmerking: onder deze voertuigregistratienummers zijn ook andere merken voertuigen opgenomen]

Auto, kip, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen. [KN-34-97 t/m KN-39-81].

Het bestand vrachtauto's met kipinrichting binnen de Koninklijke Landmacht telde eveneens acht basisversie. De kipperversie met en zonder lierinstallatie kende een eigen massa van 5.108 en 5.425 kilogram. De maximaal toegestane massa bedroeg 7.880 kilogram. De hydraulische hefinrichting met de scharnierpunten van de laadbak is gemonteerd op een subframe. In zijn geheel wordt het complete subframe met laadbak op het chassis gemonteerd. De hydraulische pomp wordt mechanisch vanuit de P.T.O. aangedreven. De hefinstallatie is geproduceerd door Gar Wood Industries [L1 serie] en Heil Company [H1 en H2 serie]. Binnen het bestand vrachtauto's met kipinrichting is een negende versie te vermelden, namelijk de luchtmobiele versie. De luchtmobiele versie is op eenvoudige wijze te demonteren in een aantal hoofdgroepen. Onder andere was het chassis, aan de achterzijde van de cabine, in tweeën deelbaar. Na de dropping en het verzamelen van de hoofdgroepen kan het voertuig eenvoudig en weer snel worden samengevoegd tot een bruikbaar wielvoertuig.

Vrachtauto, Tank, Benzine, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen. [KN-12-52 t/m KN-12-60].

In plaats van de open laadbak zijn twee brandstoftanks gemonteerd, elk met een inhoud van 375 gallon, gezamenlijk 750 gallon [2838,75 liter]. Naast de beide brandstoftanks is een opbergrek aanwezig welke de mogelijkheid biedt om een aantal jerrycans mee te voeren. De tankopbouw is geproduceerd door Heil en Columbian. Dit type wielvoertuig is zonder lierinstallatie uitgerust. Tussen de brandstoftanks en de cabine is de houder voor de reserveband gemonteerd.

Afb. 7: Vrachtauto, Gesloten opbouw, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC. [Foto Museum Regimentsverzameling Technische Troepen]

Vrachtauto, Gesloten opbouw, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen.

Bij de werkplaatsversie van de CCKW 353 is de laadbak vervangen door een gesloten opbouw van het type ST-6. In de regel kende deze versie geen lierinstallatie. Aan Nederlandse zijde is dit type wielvoertuig ondermeer ingezet als mobiele werkplaats ten behoeve van de reparatie aan verbindingmateriaal, geschut, draagbare wapens, instrumenten en als bankwerkerij met onder andere een draaibank in de werkplaatsruimte. Een aantal van deze gesloten opbouwen is nadat de YA 314 is

ingestroomd overgezet op een DAF YA-314/324 onderstel. De DAF YA-314 met de afwijkende opbouw werd ingedeeld bij één van de territoriale verzorgingscommando's ten behoeve van het 2de echelon onderhoud.

Voor zover bekend heeft onder ander bij de Koninklijke Landmacht de inbouw plaats gevonden voor het herstellen van optische en mechanische instrumenten. Bij 12 Pantserinfanteriebrigade-herstelcompagnie te Nieuw Milligen was tot begin jaren zeventig nog een GMC binnen het GWI-Peloton ingedeeld.

Vrachtauto, gesloten opbouw, niet aangebouwd, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, LWB, M535.

Binnen het bestand CCKW 353 bij de KL zijn vier basisversies van de 'vrachtauto, gesloten opbouw, niet aangebouwd' bekend. Een of meerdere vrachtauto's met een gesloten opbouw van dit type zijn ingezet als mobiel tandheelkundig laboratorium.

Afb. 8: Werkplaatsuitrusting op vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC. [Foto Museum Regimentsverzameling Technische Troepen].

Vrachtauto, Tank, Water, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen.

De watertransport versie op basis van de CCKW 353 is uitgerust met een ander type tank dan de brandstoftransporteur. Kende de brandstofversie twee reservoirs, bij de waterwagen betreft het een reservoir. Negen vrachtauto's van deze versie zijn opgenomen in het voertuigbestand van de KL. De tankinhoud was goed voor 700 gallon [2.649,78 liter] water. Het voertuig was uitgerust met een waterverhitter bestaande uit een benzinebrander. Voor het oppompen en overhevelen van het drinkwater was een Briggs & Stratton pomp gemonteerd.

Vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL, 6 V, LWB, GMC, m/monorail en takel, v/gasdienst, alle typen.

In de laadbak is naast de opbergcapaciteit voor de NBC uitrusting een enkelvoudige takelrail gemonteerd met een mechanische takelinrichting.

Vrachtauto, Compressor, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen. [KN-40-98 t/m KN-41-32].

Bij deze versie is de laadbak vervangen door een Le Roi luchtcompressor van het type 105GA uitgerust met dubbele compressor met een luchtopbrengst van 3.000 liter per minuut. Hiermee kon een ruime sortering aan luchtgereedschap worden aangedreven. Voor de aandrijving van de compressor is gebruik gemaakt van de Le Roi 4-cilinder benzinemotor van het model D314. De krachtbron had een cilinder inhoud van 5,215 liter. Er was een versie met een luchtopbrengst van 105 Cubic feet per minuut [cfm] en een met 210 cfm. Ook werd het wielvoertuig met compressorinstallatie aangewend voor het opblazen van de rubber pontons ten behoeve van de brugslag door de Genie.

Werkplaatsuitrusting op vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen.

Bij de werkplaatsuitrusting, op vrachtauto, 2 1/2 ton, 6x6, komt het beeld naar voren van de vrachtauto met verhoogde huif. Dit is later onder meer toegepast bij de vrachtauto, YA 314 en 328 m/verhoogde huif, beter bekend als Toolset. Echter ten behoeve van de herstelcapaciteit binnen de TD en Genie organisatie beschikte de KL over enige exemplaren Truck Shop Motorized, 2,5-ton, 6x6. Met werkplaatsuitrustingen worden in het algemene lichte herstelwerkzaamheden aan geniematerieel verricht maar ook herstelwerkzaamheden aan rups- en

wielvoertuigen. Enkele GMCs waren uitgerust met een A-frame welke werd ingezet als takelinrichting. Zoals bij takelwerkzaamheden om een defecte krachtbron uit te bouwen. Ten behoeve van de Genie werden onder andere voor herstelwerkzaamheden aan defect mechanisch en pneumatisch gereedschap uitgevoerd.

Bij de Truck Shop Motorized waren de zijborden van de laadbak scharnierend gemonteerd, waardoor deze neerwaarts konden worden geklapt. Op deze wijze werd een groter werkoppervlak verkregen. Het canvas doek welke ruim bemeten over de laadbak was aangebracht kon over het ontstane werkoppervlak worden gespannen.

Afb. 9: Vrachtauto, Grondboor, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen. [Foto ter beschikking gesteld door Dhr. Sander Ruys]

Vrachtauto, Grondboor, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen.

Het betreft een wielvoertuig uitgerust met een grondboorinstallatie gemonteerd op een slede voor de neerwaartse geleiding van de grondboor. De geleideboom met slede is scharnierend in de laadbak gemonteerd. Voor de aandrijving van de grondboor is gebruik gemaakt van een benzinemotoraandrijving. Als dragend wielvoertuig voor de grondboorinstallatie is gebruik gemaakt van de standaard Auto, vracht, open laadbak: 2 1/2 ton, 6x6. Aan de achterzijde van de vrachtauto onder de laadbak zijn twee scharnierende stempels gemonteerd.

Vrachtauto, Amfibisch, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen.

Op basis van het chassis van de vrachtwagen is een amfibische versie ontwikkeld van de CCKW 353. Dit type staat bekend als DUKW. Opvallend is de bootachtige vorm van het voertuig en de afwijkende bandenmaat, 11.00x18. De KL telde 19 exemplaren van deze amfibische versie in haar voertuigbestand.

Vrachtauto, Langhout, Bolster, 2-1/2 ton, 6x6, 4 DL, LWB, GMC, alle typen.

De Bolsteruitvoering wordt gebruikt voor het vervoer van de ponton onderdeel van de dekliggerbrug en was derhalve ingedeeld bij de genie. Daartoe was een draaibare drager met staanders boven het tandem-assenstelsel gemonteerd. Om het vervoer van de pontons mogelijk te maken diende het voertuig te worden gecombineerd met een aanhangwagen met dezelfde opbouw. Indien het de uitvoering betreft met de open cabine is het reserve wiel met behulp van een hulpframe boven de cabine geplaatst. Ook bij deze uitvoering is een afwijkende bandenmaat gehanteerd, namelijk 11.00x18

Tot slot.

Door opbouw en bakwisselingen zijn wielvoertuigen met een voertuigkenteken uit de vrachtwagenserie voorzien van de opbouw van een compressor dan wel van een gesloten opbouw. In het algemeen kan gesteld worden dat de GMC vrachtauto in zeer veel uitvoeringen is geproduceerd en opgenomen in het voertuigenbestand van de strijdende leger op het vasten land van Europa in de periode 1944/1945. Het mag dan ook niet verwonderlijk zijn dat de GMC type CCKW 353 van grote betekenis was bij de opbouw van de Nederlandse krijgsmacht naar ook voor de Nederlandse economie. Het Liberty-Museum te Overloon heeft een groot aantal GMC's CCKW 353 opgenomen in haar permanente expositie. De aanwezige collectie GMC's CCKW 353 vrachtauto's vertegenwoordigt daarbij een veelheid van uitvoeringen. Vaak hebben de voertuigen van eenzelfde uitvoering binnen de Koninklijke Landmacht een grote staat van dienst opgebouwd.

Bronnen:

Army Motors Nr 47 t/m 59.

TM 9-801, TRUCK, 2½ ton, 6x6, GMC, CCKW-352 & 353.

TM No 6015, GMC, CCKW-352 & 353, 2½ ton, 6x6.

TM No 6019, GMC, CCKW-352 & 353, 2½ ton, 6x6.

Museum Regimentsverzameling Technische Troepen.

Internet site CCKW.org

Internet site GMCCCKW.nl

Internet site Wheels of Victory.com

Archief Sander Ruys.

Internet site Legermuseum Delft.

Afb. 10: Vrachtauto, tank: water, 2 1/2 ton, 6x6, 4DL. [Foto Internet].